

Bài 13
CÔNG DÂN
NƯỚC CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

I – CÂU HỎI HƯỚNG DẪN HỌC TẬP

1. Công dân là gì ? Căn cứ để xác định công dân của một nước là gì ?
2. Thế nào là công dân nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam ?
3. Mối quan hệ giữa công dân và Nhà nước được thể hiện như thế nào ?

II – BÀI TẬP

Bài tập 1

Căn cứ vào yếu tố nào dưới đây để xác định công dân của một nước ?

- A. Tiếng nói
- B. Quốc tịch
- C. Màu da
- D. Nơi ở

Bài tập 2

Trường hợp nào dưới đây không phải là công dân nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam ?

- A. Người có quốc tịch Việt Nam nhưng chưa đủ 18 tuổi.

- B. Trẻ em được tìm thấy ở Việt Nam nhưng không rõ cha mẹ là ai.
- C. Người Việt Nam định cư và nhập quốc tịch nước ngoài.
- D. Người có quốc tịch Việt Nam nhưng phạm tội bị phạt tù giam.

Bài tập 3

Một hôm, trên đường đi chợ, bà Nghĩ nghe thấy tiếng một đứa trẻ khóc. Tìm ở ven đường, bà thấy một đứa bé sơ sinh được bọc trong một bọc quần áo. Biết đây là trường hợp trẻ bị bỏ rơi nên sau khi suy nghĩ một lúc, bà bế đứa bé về nhà nuôi, đặt tên là Sinh.

Câu hỏi :

*Theo em, bé Sinh có được mang quốc tịch Việt Nam hay không ?
Vì sao ?*

Bài tập 4

Anh Tuấn là công dân Việt Nam, làm ăn và sinh sống đã nhiều năm ở Liên bang Nga nhưng vẫn giữ quốc tịch Việt Nam. Anh kết hôn với một cô gái Nga và sinh được một cô con gái đặt tên là Hằng. Gần đây, anh đã đưa vợ con về Việt Nam sinh sống.

Câu hỏi :

Theo em, Hằng có quốc tịch Việt Nam hay quốc tịch Nga ?

Bài tập 5

Ông Bình sang Pháp sinh sống từ năm 1975 và đã thôi quốc tịch Việt Nam. Ông đã lập gia đình tại Pháp và rất ít liên hệ với quê hương. Năm 1990, ông về nước thăm quê và có ý định nhận một đứa trẻ sang Pháp làm con nuôi. Đúng vào thời điểm ông Bình về thăm quê, ở đó đang diễn ra cuộc bầu cử Quốc hội. Ông muốn được tham gia bầu cử và đề nghị chính quyền phường ghi tên mình vào danh sách cử tri. Tuy nhiên, ông được trả lời là ông không có quyền tham gia bầu cử.

Câu hỏi :

Việc ông Bình không được tham gia bầu cử có đúng pháp luật không ? Vì sao ?

III – TRUYỆN ĐỌC

1. CÔNG DÂN TRẺ THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH NĂM 2008 – ĐẸP GIỮA ĐỜI THƯỜNG

Ngày 1-1-2009, lễ tuyên dương công dân trẻ tiêu biểu TP. Hồ Chí Minh năm 2008 diễn ra trang trọng tại Nhà văn hoá Thanh niên TP. Hồ Chí Minh. 5 gương mặt Công dân trẻ tiêu biểu năm 2008 là : Thầy Trần Tuấn Anh, sinh năm 1979, giáo viên Trường THCS Bạch Đằng, Quận 3, là một giáo viên môn Giáo dục công dân với những bài giảng đầy tình yêu thương, sự sáng tạo trong phương pháp giảng dạy, đã biến môn Giáo dục công dân trở thành môn học hấp dẫn, mong chờ của học sinh ; chị Trần Mai Thuý Hồng, sinh năm 1980, chuyên viên phòng Thể dục thể thao cộng đồng (Sở Văn hoá – Thể thao – Du lịch thành phố), là huấn luyện viên Judo cho người khiếm thị với những đóng góp và hi sinh thầm lặng bằng tất cả tình thương và trách nhiệm giúp những người không thấy ánh sáng tìm đến với võ thuật, giúp các học viên khiếm thị tự tin hơn trong cuộc sống ; chị Nguyễn Thị Hoài Nam, sinh năm 1980, biên tập viên văn hoá văn nghệ Báo Tuổi trẻ, một cô gái “đặc biệt” của hành trình “Giới thiệu hình ảnh Việt Nam” cùng đoàn leo núi Việt Nam đầu tiên đặt chân lên đỉnh Everest, đỉnh núi cao nhất thế giới ; anh Lê Thanh Tâm, sinh năm 1979, Thượng úy, Cán bộ Đội cảnh sát điều tra tội phạm về ma tuý – kinh tế Công an Quận Bình Thạnh, luôn lấy việc chiến đấu để mang lại sự bình yên cho xã hội là lẽ sống của mình ; anh Nguyễn Ngọc Minh Thảo, sinh năm 1981, nhân viên phòng Viễn thông và Công nghệ thông tin Điện lực Tân Phú, tiêu biểu cho một lớp thanh niên công nhân luôn mày mò, sáng tạo từ những thúc bách cuộc sống với cả “bộ sưu tập” các sáng kiến phục vụ hiệu quả công tác chuyên môn.

Đồng chí Nguyễn Mạnh Cường – Phó Bí thư Thành Đoàn phát biểu tuyên dương 5 điển hình Công dân tiêu biểu TP. Hồ Chí Minh năm 2008. Đồng chí nhấn mạnh : “Mỗi điển hình Công dân trẻ thành phố được tuyên dương hôm nay với những việc làm, sự nỗ lực và phấn đấu của bản thân mình sẽ tham gia tích cực và có hiệu quả công tác giáo dục, cổ vũ đoàn viên, thanh thiếu nhi và người dân sống tốt hơn, làm đẹp thêm cho xã hội, thấp nhen những ước mơ và hoài bão lớn, tiếp tục là lực lượng xung kích trong sự nghiệp xây dựng TP. Hồ Chí Minh trở thành thành phố xã hội chủ nghĩa, văn minh, hiện đại và nghĩa tình”.

Anh Nguyễn Ngọc Minh Thảo đại diện cho 5 Công dân trẻ được tuyên dương, đã phát biểu thể hiện quyết tâm sống xứng đáng với danh hiệu Công dân trẻ tiêu biểu. Minh Thảo khẳng định : “Chúng tôi tự hào và trân trọng chính bản thân mình, về sự cố gắng, ý chí nỗ lực vươn lên để sống tốt hơn và làm đẹp hơn cho thành phố thân yêu. Niềm vinh dự và tự hào giục giã chúng tôi làm tốt hơn nữa nghĩa vụ của công dân. Trước Đảng bộ, Chính quyền và nhân dân thành phố, chúng tôi xin gửi trọn niềm tin và hứa quyết tâm sống đẹp, trau dồi nhân cách, rèn luyện tay nghề, nuôi dưỡng ước mơ, hoài bão cống hiến, đóng góp sức trẻ của mình góp phần thực hiện mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh. Chúng tôi xin hứa sẽ tiếp tục phát huy năng lực cá nhân trên từng lĩnh vực đang phụ trách một cách sáng tạo hơn”.

(Theo **Minh Hùng**, Website Thành Đoàn TP. Hồ Chí Minh)

Câu hỏi :

- 1/ Những công dân trẻ tiêu biểu của TP. Hồ Chí Minh đã thể hiện trách nhiệm công dân của mình trước Tổ quốc và nhân dân thành phố như thế nào ?
- 2/ Hãy phát biểu cảm nghĩ của em trước những tấm gương đó.

2. TẤM HUY CHƯƠNG VÀNG QUỐC TẾ VÀ SÚ MẠNG THIÊN LIÊNG

Tham dự Olympic Toán học năm nay, hai học sinh Trường THPT Lam Sơn (Thanh Hoá) đoạt hai Huy chương vàng (HCV). Thành tích của các em đã góp phần làm rạng danh quê hương, đất nước. Cùng thầy trò Trường THPT Lam Sơn đón hai học sinh dự thi Olympic toán học quốc tế tại Thủ đô Madrid, Tây Ban Nha trở về, tôi có chung niềm vui, tự hào về bề dày truyền thống hiếu học, mền tài của vùng quê hương “địa linh nhân kiệt”.

Lê Ngọc Anh là một học sinh sớm có ý thức tự lập và giàu nghị lực vươn lên trong học tập. Những năm theo học tiểu học và THCS, em luôn chăm chỉ học tập, nỗ lực rèn luyện, liên tục đạt danh hiệu học sinh tiên tiến, xuất sắc và từng đoạt thành tích cao khi tham gia các kì thi học sinh giỏi các cấp. Lúc rảnh rỗi, em dành thời gian tập luyện thể thao, giúp đỡ bố mẹ chăm sóc mảnh vườn, hàng cây, ao cá. Chăm học, yêu lao động, Lê Ngọc Anh thi đỗ, theo học chuyên toán tại Trường THPT chuyên Lam Sơn. Cũng từ đây,

năng khiếu của em toả sáng. Tinh thần trách nhiệm, thái độ tận tụy hết lòng vì học sinh thân yêu của đội ngũ thầy giáo, cô giáo Trường THPT Lam Sơn đã tiếp sức cho nhà toán học trẻ tuổi gặt hái được những thành công.

Nhìn lại kì thi Olympic toán quốc tế vừa qua, Ngọc Anh tâm sự : Đạt được tấm Huy chương vàng đã khó, nhưng theo em đó mới là thành quả bước đầu nên tự nhủ mình phải nỗ lực học tập, rèn luyện hơn nữa. Kì thi vừa qua không chỉ là cơ hội cho chúng em đua trí, đua tài mà còn là ngày hội để học sinh Việt Nam được giao lưu văn hoá, trao đổi kinh nghiệm học tập với bạn bè năm châu. Bên cạnh niềm vui về kết quả đạt được, chúng em càng nhận thức rõ hơn trách nhiệm, bổn phận của mình.

Không nói nhiều về bản thân, Hoàng Đức Ý khẳng định : Thành tích em đạt được nhờ công ơn bố mẹ, thầy giáo, cô giáo. Góc học tập của Ý treo đầy các bằng khen, huy chương : đoạt giải nhất môn Toán toàn tỉnh (lớp 5), giải nhất toán toàn thành phố Thanh Hoá (lớp 9), giải nhì toán toàn tỉnh (lớp 9), giải nhì toán học tuổi trẻ (lớp 10), giải ba toán quốc gia (lớp 12)... Học xong lớp 9, Ý trúng tuyển chuyên lí và chuyên toán của Trường ĐH Khoa học Tự nhiên (thuộc ĐH Quốc gia Hà Nội), đồng thời em còn thi đỗ vào lớp chuyên toán – tin của Trường THPT Lam Sơn. Nhà nghèo, Ý quyết định theo học tại Trường THPT Lam Sơn để được gần gia đình, đỡ đần bố mẹ.

Nói về cảm tưởng của mình trước niềm vinh quang giành được trên đấu trường quốc tế, Lê Ngọc Anh, Hoàng Đức Ý thổ lộ : Đứng trên bục nhận huy chương, giơ cao cờ Tổ quốc trên tay, bên tai chúng em văng vẳng sứ mạng thiêng liêng và lời nhắn nhủ của Bác Hồ : “... Non sông Việt Nam có trở nên vẻ vang hay không, dân tộc Việt Nam có sánh vai cùng các cường quốc năm châu hay không, chính là nhờ một phần lớn vào công học tập của các cháu ”.

(Theo **Mai Luận**, báo *Nhân dân điện tử*, ngày 2/8/2008)

Câu hỏi :

- 1/ Hai anh Lê Ngọc Anh và Hoàng Đức Ý đã làm rạng danh cho quê hương, đất nước như thế nào ?
- 2/ Vì sao hai anh có thể hoàn thành được sứ mạng thiêng liêng của mình trên trường quốc tế ?

3/ Hãy phát biểu cảm nghĩ của em về ý thức trách nhiệm công dân của hai anh Ngọc Anh và Đức Ý.